

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół jest wydawane na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 47 ust. 1 pkt 3 i ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, ramowe plany nauczania dla poszczególnych typów szkół, w tym:

- 1) tygodniowy, a w przypadku szkół prowadzących zajęcia w formie zaocznej – semestralny, wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z wyjątkiem wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego w branżowej szkole II stopnia;
- 2) minimalny tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych;
- 3) minimalny wymiar godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
- 4) maksymalny tygodniowy wymiar i przeznaczenie godzin, które organ prowadzący może dodatkowo przyznać w roku szkolnym na realizację zajęć edukacyjnych, w szczególności dodatkowych zajęć edukacyjnych i zajęć z języka migowego, lub na zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;
- 5) przeznaczenie godzin stanowiących różnicę między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie określoną w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, w szczególności na przygotowanie uczniów do uzyskania dodatkowych umiejętności zawodowych, kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji lub dodatkowych uprawnień zawodowych;
- 6) tygodniowy, a w przypadku szkół prowadzących zajęcia w formie zaocznej – semestralny, wymiar i przeznaczenie godzin do dyspozycji dyrektora szkoły;
- 7) warunki i sposób realizacji zajęć edukacyjnych
– uwzględniając zakres celów kształcenia i treści nauczania określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego lub podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, potrzebę dostosowania oferty edukacyjnej szkół do potrzeb i zainteresowań uczniów oraz potrzeb rynku pracy, a także realizację zajęć edukacyjnych,

o których mowa w art. 109 ust. 2 ustawy, oraz możliwość przygotowania uczniów do uzyskania umiejętności przydatnych do wykonywania określonego zawodu.

Wskazany wyżej art. 47 ust. 4 ustawy (będący podstawą prawną do wydania projektowanego rozporządzenia) upoważnia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia, w projektowanym rozporządzeniu, również przypadków, w których uczniowi można przedłużyć oraz skrócić okres nauki w szkole, biorąc pod uwagę konieczność realizacji w tym okresie podstawy programowej kształcenia ogólnego lub podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Obecnie w powyższym zakresie obowiązuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2024 r. poz. 80). Rozporządzenie to utraci moc z dniem wejścia w życie projektowanego rozporządzenia, tj. z dniem 1 września 2024 r.

Należy zaznaczyć, że projektowane rozporządzenie w większości przewiduje analogiczne rozwiązania jak w obecnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół. W porównaniu z obecnie obowiązującym rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, projektowane rozporządzenie przewiduje zmiany polegające na:

- 1) dodaniu obowiązku realizowania zajęć dotyczących nauki pierwszej pomocy w klasach I–III szkoły podstawowej (zajęcia te będą realizowane na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu edukacji przyrodniczej realizowanej w ramach edukacji wczesnoszkolnej);
- 2) rozszerzeniu katalogu zajęć, które są realizowane podczas zajęć z wychowawcą w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, o zajęcia dotyczące nauki udzielania pierwszej pomocy;
- 3) rezygnacji od roku szkolnego 2024/2025 z nauczania przedmiotu historia i teraźniejszość w:
 - a) klasie I liceum ogólnokształcącego,
 - b) klasie I technikum,
 - c) klasie I branżowej szkoły I stopnia,
 - d) klasie I liceum ogólnokształcącego dla dorosłych prowadzącego zajęcia w formie stacjonarnej,

- e) semestrze I i II liceum ogólnokształcącego dla dorosłych prowadzącego zajęcia w formie zaocznej
a w latach następnych w kolejnych klasach i semestrach tych szkół, aż do całkowitego wygaszenia tego przedmiotu;
- 4) wprowadzeniu zmiany o charakterze dostosowującym, będącej konsekwencją zmiany w art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy, wprowadzonej na mocy art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2005), polegającej na zastąpieniu wyrazów „kwalifikacji rynkowej” wyrazami „kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej”;
- 5) skróceniu z dwóch lat do jednego roku okresu, o jaki może zostać przedłużona uczniowi nauka w branżowej szkole II stopnia lub szkole policealnej;
- 6) zwiększeniu liczby godzin przedmiotów ogólnokształcących w klasie II branżowej szkoły II stopnia (i odpowiednio zmniejszenie tej liczby w klasie I) oraz umożliwienie dyrektorowi branżowej szkoły II stopnia zaplanowanie takiej organizacji obowiązkowych zajęć edukacyjnych, aby słuchacz klasy II branżowej szkoły II stopnia mógł przystąpić do egzaminu zawodowego w styczniu lub w lutym danego roku.

1. Obowiązek realizowania zajęć dotyczących nauki udzielania pierwszej pomocy w klasach I–III szkoły podstawowej (załącznik nr 1 do projektu rozporządzenia)

Propozycja dodania obowiązku realizowania zajęć dotyczących nauki udzielania pierwszej pomocy w klasach I–III szkoły podstawowej w ramach edukacji wczesnoszkolnej (edukacji przyrodniczej) jest związana m.in. z obecną sytuacją geopolityczną. Postulaty w tej sprawie były również kierowane do resortu edukacji przez różne podmioty, w tym Fundację Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Umiejętność udzielania pierwszej pomocy jest jedną z najważniejszych umiejętności, które powinien posiadać każdy człowiek. Do zadań szkoły w zakresie edukacji wczesnoszkolnej należy m.in. organizacja zajęć wspierających aktywność dzieci, rozwijających nawyki i zachowania adekwatne do poznanych wartości, takich jak: bezpieczeństwo własne i grupy, sprawność fizyczna, samodzielność, odpowiedzialność i poczucie obowiązku. Stąd zasadne jest rozwijanie wśród uczniów – począwszy od etapu edukacji wczesnoszkolnej – umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Wprowadzenie obowiązkowej nauki udzielania pierwszej pomocy w klasach I–III szkoły podstawowej – w sposób dostosowany do możliwości dzieci w tym wieku – wpisuje się i uzupełnia treści nauczania uwzględnione w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla

szkoły podstawowej (I etap edukacyjny: klasy I–III – edukacja wczesnoszkolna). Zajęcia dotyczące nauki udzielania pierwszej pomocy będą realizowane w ramach edukacji przyrodniczej. Podstawa programowa kształcenia ogólnego w zakresie edukacji przyrodniczej (w ramach osiągnięć ucznia w zakresie funkcji życiowych człowieka, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i odpoczynku) przewiduje m.in. umiejętność reagowania stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia ucznia lub innej osoby. Podziału godzin na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne dokonuje nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej.

2. Rozszerzenie katalogu zajęć realizowanych podczas zajęć z wychowawcą w szkołach podstawowych (klasy IV–VIII) oraz szkołach ponadpodstawowych o zajęcia dotyczące nauki udzielania pierwszej pomocy (§ 2 ust. 1 pkt 1 lit. c projektu rozporządzenia)

W projekcie rozporządzenia proponuje się rozszerzenie katalogu zajęć realizowanych przez wychowawcę podczas zajęć z wychowawcą. Obok dotychczasowych zajęć dotyczących istotnych problemów społecznych: zdrowotnych, prawnych, finansowych, klimatycznych i ochrony środowiska, na zajęciach z wychowawcą będą realizowane również zajęcia dotyczące nauki udzielania pierwszej pomocy.

Ze względu na wyzwania cywilizacyjne i zagrożenia z tym związane, zasadne jest zwrócenie szczególnej uwagi m.in. na zagadnienia, które kształtują postawy prozdrowotne uczniów, m.in. w zakresie umiejętności udzielania pierwszej pomocy.

W obecnym stanie prawnym nauka udzielania pierwszej pomocy jest uwzględniona w podstawie programowej kształcenia ogólnego w ramach edukacji dla bezpieczeństwa – przedmiotu nauczanego w klasie VIII szkoły podstawowej i w klasach I szkół ponadpodstawowych (liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły I stopnia). Celem proponowanej zmiany jest podkreślenie, że nauka udzielania pierwszej pomocy jest bardzo ważną umiejętnością, którą powinien posiadać każdy uczeń szkoły podstawowej i ponadpodstawowej, w tym również uczniowie klas, w których nie jest przewidziana w ramowym planie nauczania realizacja przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa.

Realizacja nauki udzielania pierwszej pomocy podczas zajęć z wychowawcą, tak jak w przypadku innych obszarów tematycznych wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 1 lit. c projektu rozporządzenia, może odbywać się z udziałem zaproszonych specjalistów w danej dziedzinie, wolontariuszy, przedstawicieli stowarzyszeń i innych organizacji, których celem statutowym

jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły.

3. Odstąpienie od realizacji przedmiotu historia i terazniejszość począwszy od klasy I liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I stopnia oraz liceum ogólnokształcącego dla dorosłych prowadzącego zajęcia w formie stacjonarnej, a także semestru I i II liceum ogólnokształcącego dla dorosłych prowadzącego zajęcia w formie zaocznej – począwszy od roku szkolnego 2024/2025, a w następnych latach również w kolejnych klasach i semestrach tych szkół (załączniki nr 4, 5, 7, 13 i 14 do projektu rozporządzenia oraz przepisy przejściowe zawarte w § 8–10 i § 13 projektu rozporządzenia)

W projekcie rozporządzenia (załączniki nr 4, 5 i 7 oraz § 8–10 projektu rozporządzenia,) wskazuje się, że od roku szkolnego 2024/2025:

- 1) w klasie I liceum ogólnokształcącego, w tym liceum ogólnokształcącego specjalnego dla uczniów w normie intelektualnej: niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym (oraz w konsekwencji w klasie II w roku szkolnym 2025/2026),
- 2) w klasie I technikum, w tym technikum specjalnego dla uczniów w normie intelektualnej: niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym (oraz w konsekwencji w klasie II w roku szkolnym 2025/2026 i w klasie III w roku szkolnym 2026/2027),
- 3) w klasie I branżowej szkoły I stopnia, w tym branżowej szkoły I stopnia specjalnej dla uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym

– nie będzie realizowany przedmiot historia i terazniejszość.

Analogiczne rozwiązania będą dotyczyć liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, tj. od roku szkolnego 2024/2025 w klasie I liceum ogólnokształcącego dla dorosłych prowadzącego zajęcia w formie stacjonarnej (oraz w konsekwencji w klasie II tego liceum w roku szkolnym 2025/2026), a także w semestrze I i II liceum ogólnokształcącego dla dorosłych prowadzącego zajęcia w formie zaocznej – nie będzie realizowany przedmiot historia i terazniejszość (załączniki nr 13 i 14 do projektu rozporządzenia oraz § 13 projektu rozporządzenia).

Powyższa zmiana jest wprowadzona w związku z planowanymi zmianami w podstawie programowej kształcenia ogólnego polegającymi na wprowadzeniu do podstawy programowej

nowego przedmiotu dedykowanego edukacji obywatelskiej, który zastąpi przedmiot historia i terażniejszość. Nowy przedmiot będzie realizowany od roku szkolnego 2025/2026, nie wcześniej niż od klasy II szkoły ponadpodstawowej. W konsekwencji rozwiązania przyjęte w projekcie rozporządzenia zostaną w powyższym zakresie znowelizowane przed rozpoczęciem roku szkolnego 2025/2026.

4. Dostosowanie przepisów rozporządzenia do zmiany wprowadzonej w art. 47 ust. 1 pkt 3, na mocy art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (§ 4 ust. 6 pkt 2 lit. b projektu rozporządzenia)

W związku ze zmianami dokonanyymi w ustawie, na mocy ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw, polegającymi na wprowadzeniu do systemu oświaty nowego rodzaju placówki, tj. branżowego centrum umiejętności, zastąpieniu dotychczasowej kwalifikacji rynkowej kwalifikacją wolnorynkową oraz wprowadzeniu nowej kwalifikacji w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, tj. kwalifikacji sektorowej, konieczne jest dostosowanie przepisów rozporządzenia do ww. zmian ustawowych.

Kwalifikacje sektorowe zostały zdefiniowane jako kwalifikacje o charakterze zawodowym, nieuregulowane odrębnymi przepisami, odpowiadające na potrzeby danej branży lub sektora i uwzględniające ich specyfikę, nadawane przez uprawnione podmioty prowadzące działalność statutową w obszarze danej branży lub sektora. Jednocześnie dotychczasowe kwalifikacje rynkowe stały się kwalifikacjami wolnorynkowymi.

Powyższa zmiana pociąga za sobą konieczność dostosowania przepisów rozporządzenia w zakresie godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, którą przeznaczają się na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych m.in. przygotowujących uczniów do uzyskania kwalifikacji wolnorynkowej lub kwalifikacji sektorowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, związanej z nauczaniem zawodem.

5. Skrócenie z dwóch lat do jednego roku okresu, o jaki może zostać przedłużona uczniowi nauka w branżowej szkole II stopnia lub szkole policealnej (§ 5 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 4 pkt 2 projektu rozporządzenia)

Biorąc pod uwagę, że okres nauczania w branżowych szkołach II stopnia wynosi dwa lata (w klasie II tej szkoły nauka kończy się w kwietniu – w przypadku szkół, w których kształcenie

rozpoczyna się od dnia 1 września), a w szkołach policealnych okres nauczania w większości przypadków nie przekracza 2 lat (kształcenie 2,5 letnie jest wyłącznie w 3 z 38 zawodów tj.: technik dentystyczny, technik elektroradiolog oraz technik farmaceutyczny) zasadnym jest umożliwienie przedłużenia okresu nauki uczniom branżowej szkoły II stopnia lub szkoły policealnej, którym nie przedłużono okresu nauki w szkole podstawowej na I lub II etapie edukacyjnym lub w szkole ponadpodstawowej, o jeden rok, a nie – tak jak dotychczas – o dwa lata. Pozostawienie dotychczasowego rozwiązania tj. możliwości przedłużenia okresu nauki o dwa lata oznaczałoby, w większości przypadków, realizację podwójnego okresu nauczania.

6. Zwiększenie wymiaru godzin przedmiotów ogólnokształcących w klasie II branżowej szkoły II stopnia (odpowiednio zmniejszenie tego wymiaru w klasie I branżowej szkoły II stopnia) oraz umożliwienie dyrektorowi branżowej szkoły II stopnia zaplanowania takiej organizacji obowiązkowych zajęć edukacyjnych, aby słuchacz klasy II branżowej szkoły II stopnia mógł przystąpić do egzaminu zawodowego w styczniu lub w lutym danego roku (załącznik nr 9 do projektu rozporządzenia)

W związku z obowiązkiem przystąpienia uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe do egzaminu zawodowego, jako jednego z warunków ukończenia szkoły, oraz w związku ze zgłaszanymi przez dyrektorów branżowych szkół II stopnia postulatami dotyczącymi zwiększenia wymiaru godzin przedmiotów ogólnokształcących w drugim semestrze klasy II, w projekcie rozporządzenie proponuje się zwiększenie liczby godzin przedmiotów ogólnokształcących w klasie II (odpowiednio zmniejszenie tej liczby w klasie I) oraz umożliwienie dyrektorowi szkoły zaplanowanie takiej organizacji obowiązkowych zajęć edukacyjnych, aby słuchacz klasy II branżowej szkoły II stopnia mógł przystąpić do egzaminu zawodowego w styczniu lub w lutym danego roku.

Słuchacze branżowej szkoły II stopnia, którzy rozpoczęli naukę we wrześniu, przystępują do obowiązkowego egzaminu zawodowego w styczniu lub w lutym w klasie II. Biorąc pod uwagę, że kształcenie zawodowe odbywa się na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, słuchacze branżowej szkoły II stopnia w drugim semestrze klasy II realizują wyłącznie zajęcia z zakresu kształcenia ogólnego, co w przypadku realizacji kształcenia w formie dziennej lub stacjonarnej powoduje, że słuchacze odbywają średnio 3–4 godziny zajęć dziennie. W związku z powyższym zaproponowano przesunięcie z klasy I do klasy II po jednej godzinie obowiązkowych zajęć edukacyjnych z: języka polskiego, języka obcego nowożytnego i matematyki oraz umożliwiono dyrektorowi branżowej szkoły II stopnia ustalenie w klasie II

wymiaru godzin poszczególnych przedmiotów ogólnokształcących (z wyjątkiem zajęć z wychowania fizycznego), realizowanych w semestrze pierwszym albo drugim, z zachowaniem wymiaru godzin określonego na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych w klasie II.

Powyższe rozwiązanie umożliwi słuchaczom branżowej szkoły II stopnia lepsze przygotowanie zarówno do egzaminu zawodowego, jak i do egzaminu maturalnego.

7. Przepisy przejściowe (§ 8–13 projektu rozporządzenia)

W § 8–13 przewidziano przepisy przejściowe dotyczące ramowych planów nauczania dla:

- 1) liceum ogólnokształcącego, w tym liceum ogólnokształcącego specjalnego dla uczniów w normie intelektualnej: niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 2) technikum, w tym technikum specjalnego dla uczniów w normie intelektualnej: niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 3) branżowej szkoły I stopnia, w tym branżowej szkoły I stopnia specjalnej dla uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 4) branżowej szkoły II stopnia, w tym branżowej szkoły II stopnia specjalnej dla uczniów w normie intelektualnej: niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 5) szkoły policealnej, w tym szkoły policealnej specjalnej dla uczniów w normie intelektualnej: niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 6) liceum ogólnokształcącego dla dorosłych prowadzącego zajęcia w formie stacjonarnej i w formie zaocznej

– uwzględniając poszczególne roczniki uczniów i słuchaczy oraz mając na uwadze dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, a także przepisy ww. rozporządzenia obowiązujące przed dniem 1 września 2022 r. i przed dniem 1 września 2023 r., które zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w ww. rozporządzeniu nadal mają zastosowanie.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2024 r.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) należy stwierdzić, że projekt uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.